

Evidens for apotekspraksis

Ny europæisk forskning om seponering af medicin og compliance

Af Bjarke Abrahamsen, Rikke Nørgaard Hansen, Bettina Friese og Charlotte Rossing.

Apotekspraksis udvikler sig hele tiden med nye projekter, som kan optimere kunders brug af medicin. I denne artikel kan du læse om projekter, som omhandler seponering af medicin samt apotekets rolle i at støtte kunders compliance af medicin. Projekterne blev i februar 2020 præsenteret på Pharmaceutical Care Network Europes konference i Holland.

Alle abstracts kan læses på [Pharmaceutical Care Network Europes hjemmeside](#).

Patienten skal inddrages i seponering af medicin

En række europæiske forskere har undersøgt ældres, pårørendes og sundhedsprofessionelles perspektiver på seponering af medicin. De studier, der blev præsenteret på konferencen, beskriver alle, at involvering af og kommunikation med patienten og evt. pårørende er vigtigt i relation til, at seponering af medicin sker i praksis. Derudover peger de på, at sundhedsprofessionelles, herunder apotekspersonales, kompetencer om medicin skal i spil, og at patienterne har tiltro til disse i forbindelse med seponering af medicin.

Et af projekterne er gennemført af forskere fra Danmark. Her blev ældre plejehjemsbeboere med begrænset levetid og deres pårørende interviewet om deres holdninger til medicin og seponering.

Resultaterne fra i alt 19 interviews viser, at både ældre og pårørende anså medicin som en nødvendighed. De ældre beboere havde ikke stor viden om medicin, havde ikke problemer med at skulle bruge medicin, og de ville ikke bemærke, hvis noget blev ændret i deres medicinering.

Både beboere og pårørende betragtede læger og plejepersonale som de ansvarlige for medicinen, men ville også i nogen grad gerne selv være involveret i beslutninger om medicinen.

Vedrørende seponering af medicin havde beboerne og de pårørende ikke gjort sig mange overvejelser, men de ville være åbne overfor ændringer i behandlingen, hvis lægen foreslog det.

Læs abstract [her](#).

Forskergruppen fra Danmark har også gennemført to systematiske litteraturreviews om ældres, pårørendes og sundhedsprofessionelles perspektiver på seponering af medicin.

De to reviews identificerede otte artikler for sundhedsprofessionelle og syv for ældre med begrænset levetid og deres pårørende. Artiklerne beskriver en række faktorer, som har indflydelse på, om seponering finder sted. Disse blev kategoriseret indenfor følgende emner:

For sundhedsprofessionelle:

- Involvering af patient og pårørende
- Vigtigheden af godt teamwork
- De sundhedsprofessionelles kompetencer og tiltro til egne evner
- Organisatoriske faktorer.

For ældre med begrænset levetid og deres pårørende:

- Hvor godt den ældre har det
- Involvering af patient og pårørende i seponeringsprocessen
- Den sundhedsprofessionelles rolle i seponering

Evidens for apotekspraksis

Ny europæisk forskning om seponering af medicin og compliance

- Medicinrelaterede faktorer, der påvirker seponering.

Læs abstract [her](#).

I et hollandsk projekt blev der afholdt fokusgruppeinterviews, hvor sundhedsprofessionelle, herunder læger, apoteksfarmaceuter og sygeplejersker, diskuterede, hvilke barrierer og facilitatorer, der kan være for seponering af medicin.

De sundhedsprofessionelle var enige om, at det er vigtigt at tale med patienterne om seponering. Blandt de barrierer, som blev identificeret, var dårlig kommunikation mellem de ordinerende læger, manglende økonomisk godtgørelse og manglende viden om seponering af medicin. Flere af de interviewede var bekymrede for en forværring af patienternes helbred efter seponering af medicin. Deltagerne mente, at god kommunikation og imødekommenhed af patienternes prioriteringer omkring medicin kan facilitere seponering. Endelig var der flere, der angav, at apoteksfarmaceuterne ved medicin-gennemgang eller anden rådgivning kan facilitere seponering af medicin.

Læs abstract [her](#).

I Danmark er det særligt ved medicin-gennemgang, at apoteket kan have fokus på seponering. Men også i rådgivningen af kunder kan muligheder for seponering af medicin og betydningen af denne drøftes. Et af redskaberne i Danmark, som samler forslag til seponering hos voksne, er Sundhedsstyrelsens seponeringsliste for 2020, som kan ses [her](#).

I Canada arbejder man meget med seponering, og forskere og praktikere formidler deres viden om emnet [her](#).

Hvordan kan apoteket afdække og støtte forbedring af kunders compliance?

Et projekt fra Schweiz inkluderede apotekskunder, som anvendte blodfortyndende medicin. For disse kunder blev det undersøgt, hvilke metoder til afdækning af kundens compliance – ud af tre forskellige – som bedst afspejler resultatet, når kunden løbende monitorer elektronisk ved et klik hver gang han/hun tager sin medicin.

Resultaterne fra studiet viser, at lukkede spørgsmål som "Hvor mange tabletter tog du?" gav det mest sammenlignelige svar med den løbende elektroniske monitorering. Studiet konkluderer, at simple spørgsmål som i eksemplet ovenfor kan hjælpe til at identificere kunder med dårlig compliance og samtidig invitere til dialog om compliance.

Kunden skulle i projektet anvende tre metoder til rapportering:

- Spørgeskema
- VAS-skala (visuel analog skala) om, hvor god man er til at tage sin medicin (egen vurdering)
- Svar på direkte, lukkede spørgsmål til kundens compliance, som stilles af apoteket under en medicingennemgang.

Kundens svar blev sammenlignet med resultaterne fra en løbende elektronisk monitorering, hvor kunden, hver gang han/hun tog en tablet, skulle trykke på en knap. Ved hvert tryk blev dato og tid registreret. En lignende elektronisk monitorering bliver lige nu testet i Danmark gennem Netværk for udvikling af apotekspraksis. Det projekt kan du læse om [her](#). Læs abstract [her](#).

I et andet projekt, også fra Schweiz, blev det undersøgt, hvilke strategier apoteket bruger for at afdække kundernes compliance, og hvilke målgrupper de prioriterer højest for rådgivning af compliance. Gennem fokusgruppeinterviews med apotekspersonale kom gruppen med forslag til, hvilke borgere, der skal fokuseres på, og hvordan apotekspersonalet skal initiere dialogen. Resultaterne viser, at kunder, som apotekerne gerne vil rådgive om compliance, fx er kunder, der lige er udskrevet fra hospital, eller kunder med et

Evidens for apotekspraksis

Ny europæisk forskning om seponering af medicin og compliance

uregelmæssigt køb af medicin. Derudover er det kunder, som bruger risikosituationslægemidler, medicin mod forhøjet blodtryk og medicin mod smerter. Apotekspersonalets strategier til at afdække compliance og initiere dialog er spørgsmål som "Glemmer du nogle gange din medicin?", "Hvor ofte tager du din medicin?", "Er du tilfreds med din medicin?" eller "Virker medicinen godt?".

Apotekspersonalet angav desuden, at de gerne vil have en dialog om compliance med så mange kunder som muligt. Apotekspersonale fra ti apoteker deltog i fokusgruppeinterviews, og i alt blev der identificeret 11 forskellige målgrupper og 16 forskellige strategier til at initiere dialogen. Læs abstract [her](#).

En portugisisk forskningsgruppe spurgte borgere over 65 år med mindst fem lægemidler i det lokale sundhedscenter om deres holdning til medicin.

Overordnet viser projektet, at apoteket fortsat har en vigtig rolle i at støtte og være i dialog med kunder om strategier til at tage deres medicin. Det er muligt på de danske apoteker hver dag i rådgivningen og/eller i medicin- og compliancesamtaler.

Resultaterne fra 1089 besvarelser viser, at 75 % af borgerne ikke kendte navnet på deres medicin og kun genkendte medicinen baseret på udseende, fx beholder, farve eller form. For at huske deres medicin anvendte 40 % af borgerne en doseringsæske, mens 23 % lagde medicinen på bestemte steder eller i poser. Læs abstract [her](#).

Compliance forbedres, når apoteket følger kunden tæt

I et projekt fra Tyskland blev hjertepatienter, der havde fået en medicingennemgang på apoteket, i det efterfølgende år fulgt af apoteket.

Efter et år var andelen af kunder, som var kompliance, øget signifikant sammenlignet med kontrolgruppen. Interventionsgruppen havde øget deres compliance fra 44 % til 86 %, mens kontrolgruppen havde øget deres compliance fra 42 % til 68 %. Så det kan altså betale sig at følge op på compliencedialoger på apoteket, som enten

kan være i rådgivningen, ved medicin- og compliancesamtaler eller medicingennemgang.

I alt deltog 237 kunder fordelt på 110 i interventionsgruppen og 127 i kontrolgruppen. Ved besøgene på apoteket hver anden uge fik kunderne, ud over en doseringsæske med medicin, også målt deres vægt, blodtryk og puls. De modtog også rådgivning om deres medicin, hvis der var behov for det. Alle resultaterne kan læses i artiklen [her](#), og abstract fra konferencen kan læses [her](#).

Hvordan vurderer sundhedsprofessionelle deres egen viden om og praksis for uhensigtsmæssig brug af medicin?

Ved brug af et online spørgeskema ønskede en portugisisk forskningsgruppe globalt at afdække sundhedsprofessionelles viden om og praksis for uhensigtsmæssig brug af medicin.

Undersøgelsen viser, at sundhedsprofessionelle føler sig sikre i forhold til at håndtere uhensigtsmæssig brug af medicin, men også, at kun hos få af deltagere blev deres sikkerhed afspejlet gennem tilfredsstillende korrekte svar på patientcases. Sundhedsprofessionelles praksis omkring håndtering af uhensigtsmæssig brug af medicin er måske sværere end som så, og apoteket kan sandsynligvis hjælpe dem gennem mere samarbejde og sparring om medicin.

Spørgeskemaet blev udsendt på flere forskellige sociale medier både nationalt og internationalt. Spørgeskemaet bestod af spørgsmål til tre kliniske patientcases, en række skalaer for angivelse af barrierer for egen opnåelse af viden og barrierer for at være opmærksom på uhensigtsmæssig brug af medicin som sundhedsprofessionel.

Der kom svar fra 26 lande – i alt besvarede 172 skemaet. Andelen af besvarelser var 70 % fra praktiserende læger, 20 % fra farmaceuter og 10 % fra andre, fx sygeplejersker.

Resultaterne fra de tre patientcases kunne give maksimalt 30 point, som ville være udtryk for stor viden og gode kompetencer med uhensigtsmæssig brug af medicin. Mindst 25 korrekte svar blev vurderet tilfredsstillende.

Evidens for apotekspraksis

Ny europæisk forskning om seponering af medicin og compliance

Deltagerne fik et gennemsnit på 13 point, og 15 % af deltagerne besvarede spørgsmålene tilfredsstillende. Desuden viste besvarelserne, at manglende tid, træning og uddannelse samt mangel på brugbare redskaber til brug i hverdagens praksis var blandt de vigtigste barrierer for håndtering af u hensigtsmæssig brug af medicin.

Læs abstract [her](#).

